

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZEKELY ÚJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489. sz. — Helyközi telefon 15. sz. Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PÁL

LAPTALAJOSNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szög szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

A kereskedelmi miniszterium kettéosztása.

Irta: **Kossuth Ferenc.**

Ugy látszik, hogy Hieronymi Károly halálával meghalt eddigi összetételében a kereskedelemügyi miniszterium is. A hírlapok közlései és Lukács László időelőtti elszólása, mint bevégzett tény tüntetik fel azt az elhatározást, hogy a kereskedelemügyi miniszterium ketté osztassék.

Mikor ez a nagy, tulságosan nagy miniszterium megalakított, úgy látszik zavaros fogalmak uralkodtak bizonyos egyszerűnek látszó kérdések fölül. Így például nehezen lehet belátni azt, hogy a víziutak szabályozását és hajózhatóvá tételét milyenemű logikával osztották nem abba a minisztériumba, amely a közlekedésügynek minden más részével foglalkozik, hanem a földmívelésügybe, amelynek a közlekedésügyhöz egyáltalában semmi köze? Azt lehetne ebből következtetni, hogy a víziutakat az akkori intéző körök nem tekintették közlekedési eszközöknek, ami a helyes és modern fogalom arculcsapása, mert a tömegszállítások jövője a víziutak használatával egyenesen össze van kötve. Ebből a visszás helyzetből oly abnormis állapotok keletkeztek, mint például az, hogy a kereskedelemügyi miniszter nagy lendülettel iparkodik egy csatorna (a Duna-Tisza csatorna) azonnali megépítésére, ami tőle függne, míg ellenben e csatornának igazi haszna bizonyos folyóknak bizonyos hosszúságban való szabályozásától és hajózhatóvá tételétől függ, ami felett nem ő, hanem a földmívelésügyi miniszter rendelkezik.

Egy másik példa a régebben uralkodott eszme-zavarok megvilágítására az államvasutak gépgyára, amely — az Isten tudja miért — a pénzügyminisztériumba osztott be, holott a helye kézzelfoghatólag a kereskedelemügyi minisztériumban lett volna, ahol az államvasutak vannak és ahol az államvasutak gépgyárának hiánya nem kis duplikációkra szolgáltatott elkerülhetetlen okot.

Maga a cím: „kereskedelemügyi minisztérium“ azt bizonyítja, hogy azok, akik annak idején e minisztériumot megalkották és elnevezték, nem voltak tisztában azzal, hogy miről volt szó; mert a kereskedelemügyi minisztériumnak a kereskedelemügyek csak egy részletét képezik, még pedig, a többihez mérten, egy kisméretűt. Elég sajnós, hogy nálunk a kereskedelem még távolról sincs annyira kifejlődve, hogy ügyeivel egy nagy minisztériumot lehetne foglalkoztatni. Idegen országokban, ahol a kereskedelemügyi miniszteriumunk ügyköréről értesültek, mindig nagyon csodálkoztak azon, hogy honnan vette a miniszterium éppen ezt az elnevezését? Mint egykori kereskedelmi miniszter, megállapíthatom a következőt:

Az én hosszúra nyúlt életpályámon a külföldön bőséges alkalmam volt nagyobb mérvű gyakorlatot és jártasságot szerezhetni azon ügykörök csaknem mindegyikében, amelyek a kereskedelemügyi minisztériumhoz tartoznak, azért mégis, bár e körülménynek meg kellett könnyíteni számomra azt a feladatot, melyet el kellett vállalnom, folyton éreztem, hogy az ügykörök összessége oly nagy, hogy ezeknek mindegyikében a miniszter kötelességét kimerítően és folyvást (e szóra súlyt helyezek) nem teljesítheti.

Ezen a helyzeten csak két módon lehet segíteni. Az egyik az, hogy bizonyos nagyobb szolgálati ágakban erős kézzel vitessék keresztül a decentralizációt, vagyis az ellenkezője annak, ami eddig történt; ezt beható tanulmány tárgyává tettem miniszterségem alatt, de keresztülvitelének megkezdésére nem volt időm, mert a realizálás e téren igen nehéz feladat, melylyel sokat lehet ártani és rontani. A másik mód a segítségre az, hogy a minisztérium ketté osztassék.

Ez utóbbi mód bizonyára a könnyebbik és most úgy látszik, hogy a kormány erre fogja magát elhatározni. Mindenesetre helyeslendő az, hogy mielőtt cselekednék, igyekeznek az adminisztrációhoz kétségtelenül értő egyik tagjával közelebből megismertetni a helyzetet és a megoldandó kérdéseket. Ezért helyeslendő Lukács László kiküldetése.

A miniszterium kettéválasztása mellett a könnyűség, ellene a költségesség szól, továbbá az a bizonyos összefüggés, amely egyes nagyobb szolgálati ágak közt létezik és amelynek helyes harmoniában tartása sokkal nehezebb, ha két külön minisztérium működésétől függenek e szolgálati ágak.

Mint példára lehet rámutatni arra, hogy mily hátrányos és káros volt az államvasuti gépgyárak üzemére nézve az, hogy a mozdonymegrendelések aránya és ideje a kereskedelmi minisztériumtól, a gépgyárak üzemé pedig a pénzügyminisztériumtól függött. Volt idő, mikor a kereskedelemügyi miniszter nem rendelt gőzmozdonyokat, vagy csak oly csekély számban rendelt, hogy a gépgyár kénytelen volt begyakorolt munkásait elküldeni s a többinek foglalkoztatására idegen megrendeléseket elfogadni, mikor pedig a kereskedelmi miniszternek (az én időmben) nagy mennyiségű gőzmozdonyokat kellett megrendelni, akkor a gépgyárnak előbb rendbe kellett jönni s az elvállalt idegen megrendeléseket lebonyolítani. Ez nem történt volna meg, ha ugyanaz a minisztérium megtartotta volna az összhangot a két szolgálati ág szükségletei közt.

Az ügykörök szétválasztásánál nagyon gondosan kell majd eljárni, mert az esetleg elkövetendő hibát később jóvá tenni nehéz. Minden bürokrácia-

nak természete az, hogy ha egy bizonyos hatásköre megvan, azt csorbítani, vagy magától elvéteni nehezen engedi.

Midőn a kérdés aktuálissá lesz, Isten segítségével talán ma is ott leszünk az ellenőrzők közt, azzal a felfogással, mely mindig vezetett: hogy a jót, bárhonnán jön, a nemzet számára elfogadjuk, a rosszat pedig, bárkitől ered, önzetlenül és hátsó gondolatok nélkül ellenezzük.

A székely nők gazdasági kiképzése.

(Folytatás és vége.)

A székely asszony szembeötlően speciális helyzetével, életviszonyaival egy külön bővebb munkában fogok foglalkozni. Most csak futólag mutatok rá annak feltüntetése céljából, hogy mindaddig gondolni sem lehet a Székelyföldön a gazdasági kisüzemek virágoztatására, míg ezeket a viszonyokat meg nem szüntetjük, főleg a székely nők gazdasági kiképzésével. Mert éppen a kisgazdaságokban szükséges, hogy mennél többoldalú, mennél nagyobb hozamra törekedjünk, ami a gazdálkodás, gazdasszonykodás sokoldalúságát kívánja s itt a gazdasszonynak szinte fontosabb szerep jut, mint a férfiaknak. Vegyük ehhez, hogy a székely asszony minden segítség nélkül, sokszor teljesen magára hagyatva küzd felszerületlen, sok helyen mostoha talaj s marha hiányában rem is javítható gazdálkodásában, hogy valami keservesen legalább a mindennapi puliszkát ki-preselje a birtokocskájából. Kisebb gyermekeit az iskola vonja el tőle, a nagyobbakat szegénysége miatt szolgálatba csapja, a férfiak nagyrészt távol, csak időnként néznek haza.

Hogy a kisüzemek virágozzanak, a család minden tagjának otthon kellene dolgoznia, csak így vonható ki a kellő haszon s ha a kisgazdaság kellően be van állítva, nemcsak eltartja valamennyi munkását, hanem még tetemes hasznot is produkál. Különben is a főcél a lakosság földhöz bilincselése, lehetőleg legtöbbjének bármily kevés földbirtokkal, egyrészenek kisiparral, kereskedéssel stb.

Ha a földnek hozama megszaporodik, ha újabb termelési ágak, gazdasági míveltetek sokkal több jövedelmet biztosítanak akkor az igények kielégíthetése fellendíti az ipart és kereskedést is.

Az általános drágaság okainak fűrkészésekor hazánk gazdasági életének legjelesebb ismerői a legtermészetesebb orvosságokat ajánlták: a termés szaporítását, a föld termőképességének növelését, a termények helyes értékesítését, az erők kifejtésére a szövetkezeti rendszert, a házi- és kisipar megsegítését s a közvetítő kereskedelem kapacitásának megakadályozását. Mind e téren, a Székelyföld kíván legsürgősebb intézkedéseket, de elsősorban hozzáértést, tudást.

Nem tudom és nem is akarom a lelkeimből száműzni azt az álmot, hogy a Székelyföldet egy gondosan kezelt szép kerthez hasonló földdarabnak lássam, melynek minden zuga megfizet a becsületesen dolgozó, vallásos, értelmes, szorgalmas, öntudatos és önzetes munkásnak.

De ezt bármily erőfeszítéssel sem állam-
sem társadalom csupán kívülről beható se-
gítségekkel el nem érheti. Oda kell törekedni,
hogy az erő, a munka belülről indulhasson
meg lelkesedéssel, öntudatosan, értelemmel,
tudással, tervszerűséggel; ezt pedig csak úgy
érhetjük el, ha időt nem veszítve, oda-
neveljük, képesítjük már a legközelebbi nem-
zedéket, hogy mindennek embere lehessen.

Tanulni, tanulni és tanulni!

Megfelelő általános és mezőgazdasági
szakoktatás nélkül sohasem érjük el. Legsür-
gösebbnek tűnik fel előttem a székely nők
gazdasági kiképzése.

Egyelőre egy székely leány gazdasági
iskola volna felállítandó egy minta székely
háztartás kapcsán valahol Székelyudvar-
hely körül a Küküllő völgyében, hogy a
Székelyföld minden pontjáról megközelíthető
legyen.

Ez az iskola speciálisan a Székelyföld
érdekeinek, a székely asszony hivatásának
megfelelő tantervvel volna szervezendő, hogy
aztán évenként olyan rajokat bocsáthasson
ki, akiknek a munkája nagyban hozzájárulna
a jövő Székelyföld megteremtéséhez. Mert
ismételten hangsúlyozom, hogy a székely
nők kétharmadrésze a férfiak gazdasági mun-
káját végzi, holott valamennyinek elsősorban
szélesebb körű gazdasági munkát kellene
végeznie.

Ez a gazdasági iskola nyújtana oktatást
és gyakorlati teret az általános gazdasági
ismeretek kivül a tejkezelésben, a konyha-,
gyümölcs-, virágkertészetben, főzésben, asza-
lás, konzerválás terén, sertés-, baromfi-
nyésztésben, méhésztésben stb. Képezne hasz-
nálható kertmunkásnőket, akikre elsősorban
nagy szüksége van a Székelyföldnek. A szé-
kely nők egypár háziiparában is adna szak-
szerű kiképzést.

Szó ami szó, ilyen iskolatípusunk nincs
amilyennek a székely leány gazdasági isko-
lát képzelem, amely egyedül megfelelő volna
a Székelyföld gazdasági kisüzemeibe illő női
hivatásnak előkészítésére, de azt hiszem, nem
az a cél, hogy egyöntetű iskolatípusokat léte-
sítsünk s azokhoz törődjék az ország minden
vidéke a legellentétesebb viszonyok mellett
is, hanem az a cél, hogy hazánk minden
pontja természeti, földrajzi s egyéb adott
viszonyai s nép hajlamai szerint is megkapja
a megfelelő eszközöket, iskolákat erkölcsi,
anyagi tökéletesülésére.

Ezt az iskolát bár főképpen a székely
közasszonyok leendő hivatása szem előtt tar-
tásával szervezném, de rendes és rendkívüli
tantárgyait, elméleti és gyakorlati studiumait
úgy állítanám össze, hogy a székely társa-
dalom felsőbb női osztálya is haszonnal vé-
gezhesse, tehát az értelmiség életviszonyai-
nak és igényeinek is tudjon megfelelő hasz-
nos ismereteket nyújtani.

Nagy gazdasági és szociális jelentőséget
tulajdonítok én egy ilyen iskolának, különö-
sen a mellé szervezendő minta székely ház-
tartásnak.

A székelyeknek, különösen a székely
leányoknak állandó országolása, elkalando-
zása a Székelyföldről éppen a zsenge kor-
ban, amikor leginkább veszendők s amidőn
otthon rendezett viszonyok között legtöbbet
tanulhatnak, dolgozhatnak: nagyon káros.

Ez a kóborlás rendre a székely nép
társadalmi szagatottságát is előidézi. Ferde
élettelvekkkel, új igényekkel, elégedetlen és
elégedetlenséget szító tömegek nevelődnek,
akik a nép ősi jó erkölcsét helyrehozhatatlanul
megmetélezik. Itt-ott máris felütötte
fejét és rombol.

Ezek a több évig szertehányódó, szol-
gáló nők, akik a székely falu munkáiból,
igényeiből kinőttek, de semmi üdvös új er-
kölcsei, vagy anyagi erőt nem hoztak haza
hosszas kóborlásukból, a legveszedelmesebb
alakjai a székely néptársadalomnak.

A sok zilált, feldult, válófélben levő csa-
ládi állapotot ezek teremtik.

Addig mentsünk tehát, amíg van kit és
mit, amíg nem késő.

Általánosságban íme felvettem az eszmét
a székely nők mezőgazdasági kiképzése
céljából, de egy pár további közleményben
részletesebben is óhajtok e kérdéshez szólni.
Addig is az üdvös eszmét az O.M.G.E.
mezőgazdasági és tanügyi szakosztályainak
szíves figyelmébe ajánlom, hogy aztán még
tovább hódítson a megtestesülés biztos re-
ményében.

Éhenné K. Katinka,
áll. polg. isk. tanítónő.

A községi állatbiztosító szövetkezetek.

Pár éve egyes községekben szövetke-
zet alakultak azon célból, hogy a tagok
állatállományát betegség esetén gyógykezel-
tessék, elhullás vagy kényszervágás esetén
pedig a károsult felet kártalanítsák. Az
ilyen szövetkezeteknek tagja lehet a szövet-
kezet működése területén lakó bármely állat-
tartó, ki ebbeli szándékát a helyi igazgató-
ságnak bejelenti és legalább egy üzletrész
jegyez. Egy üzletrész ára 4 korona, mely
azonban évi egy koronás törlesztés mellett
egymásután következő 4 év alatt is lefizet-
hető.

Ezen szövetkezetek a biztosítás tartama
alatt megbetegedett állatot szövetkezeti költsé-
ségeen gyógykezelik, a tagnak tehát az áll-
latorvosi és gyógyszer költségekre egy fillér
kiadása sincsen. Ha a biztosított állat bármi
okból elpusztul, akármiféle betegség vagy
baleset következtében elhull, esetleg a biz-
tosított szarvasmarhát kell valami betegség
vagy baleset miatt levágni, akkor a károsult
fél az állat biztosított értékének nyolcvan
százalékát kártérítésként megkapja.

A községi szövetkezetek kezdetben csak
szarvasmarhák biztosításával foglalkoznak.
És pedig már háromhónapos kortól kezdve
fogadják el a szarvasmarhák biztosításra.
Ha azonban a községi szövetkezet megerő-
södött, a tagok kívánságára elhatározhatja,
hogy lovakat — sőt sertéseket — is biztosítani
lehessen.

Biztosítási díj szarvasmarhák után a
megállapított biztosítási érték 1 százaléka,
vagyis minden 100 korona után egy 1 korona.
Nagyobb károsodások esetén, midőn a fel-
merült állatorvosi díjakat, gyógyszerek árát,
kártérítéseket az 1 százalékos díjból már
nem lehet fizetni — összesen 5 százalékig
pótlólag még 1—2 vagy 1 százalékos díj ki-
vethető. Egyetlen tag sem terhelhető meg
összesen 5 százaléknál magasabb díjjel. Hogy
pedig a községi szövetkezet azokat a kiadá-
sokat is bírja fedezni, melyek még 5 száza-
lékos befizetésből sem elégíthetők ki, viszont-
biztosítást köt a Magyar Kölesönös Állatbiz-
tosító Társasággal, mint az ily községi szö-
vetkezetek központjával, mely intézet ezen
kapcsolathoz kifolyólag viseli a községi szö-
vetkezetnek mindazon összes kiadásait, me-
lyek az 5 százalékos befizetésekből már ki-
nem fizethetők.

A biztosítás olyképen történik, hogy a
tag a biztosítandó állatját a helyi igazgató-
ságnak bejelenti. Az igazgatóság a bejelen-
tés vétele után egy tagját a biztosítandó
állat megvizsgálására kiküldi. A kiküldött
megvizsgálja a biztosítandó állatot, meggyő-
ződik annak egészséges voltáról, megbecsüli,
hogy mily értékben vehető fel biztosítására.
A kiküldött jelentése alapján azután a meg-
vizsgált és megbecsült állatot feljegyzik egy
erre szolgáló nyomtatványra, melyet törzs-
lapnak neveznek. Minden tagnak van egy
ilyen törzslapja, melyre fel vannak jegyezve
az összes biztosított állatai. Ez a törzslap
szolgál biztosítási kötvényül.

Már most, ha az állat a biztosítási idő-
tartam alatt megbetegedik, azt a szövetkezet
díjtalan gyógykezelheti, ha pedig elpusztul,
annak biztosítási értéke 80 százalékát kár-
térítésképpen kifizeti.

Ha valamely állat a községi szövetke-
zetnél biztosítva van, az állat tulajdonosának
csak annyi a kötelessége, hogy enni ad neki,
kellőképen almozza és gondozza, ha pedig
megbetegedik, azt a szövetkezet helyi igazga-
tóságának azonnal bejelenti.

Nem árt egy kis számadást csinálni,
hogy a községi állatbiztosító szövetkezetek
hasznos és célszerű volta minél élesebben
kidomborodjék.

Egy 200 koronás tehén után 2 korona
fizetendő biztosítási díj címén. Ha ez a te-
hén nincs biztosítva, a tulajdonosa — fel-
kínés gondolkodás szerint — a két koronát min-
den évben megtakarítja. Tévedés azonban azt
hinni, hogy ez valóságos megtakarítás. Mert
ha az első évben nem is, de a második vagy
harmadik évben már előfordulhat, hogy az
állat megbetegedik és akkor az a 4—6 ko-
rona, mit biztosítás mellőzése folytán félre-
tettünk egyszerre oda van, nem elég még a
gyógykezelésre sem és ha a megbetegedett
állat még el is pusztul, az így beállott ká-
rosodásunk fedezésére épenséggel nem ele-
gendő.

Helyesen cselekednék a gazdátársadalom,
ha ezen kérdést minél inkább átgondolná s
a községi állatbiztosító szövetkezetek intéz-
ményét nagyobb figyelembe részesítené.

HIREK.

— Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy nálunk társadalmi,
gazdasági, közmivelődségi ügyeket személyes
boszuvágy szerint nem kezelnek;

mondják, hogy milyen a pásztor, nem
nem olyan a nyáj;

mondják, hogy itt ellenzéki hazafias
nézeteket a hatalmaskodók elliprási vissza-
hatása nélkül is lehet vallani;

mondják, hogy megyei füttyöseink
közszabadságunk megsemmisítésére nem füt-
tyülnek;

mondják, hogy az idei tavaszon ná-
lunk a panamafák nem virágoznak;

mondják, hogy vármegyénkben az
összes körorvosi állásokat betöltötték;

mondják, hogy főispánunk az ugyne-
vezett „szelid nyomás”-okat nem gyakorolja,
még kevésbé gyakoroltatja.

E hírek valódiságáért felelősséget nem
vállal a szerkesztőség.

— **Kossuth és Kazinczy szobra.** A „Pol.
Hir.” jelentése szerint a sátoraljaujhelyi
Kossuth-szobor leleplezése e hó 23-án fog
megtörténni. Az ünnepségen hivatalosan kép-
viselteti magát a képviselőház, a főrendiház,
a kormány. Kossuth Lajos családja, a két
függetlenségi párt, több vármegye, az Aka-
adémia, Petőfi- és Kisfaludy-Társaság és több
törvényhatóság. Az ünnepség a Szózat el-
éneklésével veszi kezdetét. Meczner Gyula
főispán megnyitó beszéde után Hornyay Béla
dr ismerteti a szobor létesítésének történetét.
Meczner Béla ünnepi beszédet mond. Majd
Dókus Gyula alispán átadja a szobrot Far-
ka Andor polgármesternek, aki a város ne-
vében azt átveszi. Délben 2 óraker bankett
lesz. Négy óraker délután az ünnepelő közön-
ség átvonul kocsikon Széphalomra, ahol a
Kazinczy-szobrot fogják leleplezni. Másnap
Monokon a Kossuth Lajos szülőházán elhe-
lyezett emléktáblát fogják leleplezni.

— **Színház.** Szombat óta Hidvégi Ernő
szinigazgató kisebb rendű, de tehetséges ta-
gokból álló társulatával tart színi előadásoka-
kat Székelyudvarhelyt, a Budapest szálló
színháztermében — közönségünk meleg ér-

deklódés
ambicióz
mutat. A
előadásá
bin nők
főn felh
„Kisérte
került
Ferenc
között

A széke
paszt
kelyföld
száéne
ipar el
ket erő
be a jó
sem te
csupa i
szerte.
megsok
ország
ellen. I
hon" á
eredeti
tes vé
kely It
beirat
„Hang
Hangy
lom é
ember
állan
kelyfö

helyi
tott m
láné,
mossy
Killyé
Gerő
lelkü
vők,
és er
uton
mula
a kir

tanít
meg
közs
sere
gyén
faluj
az o
érté
ájít
szá
való
ter
iger
beö
Gyu
akc
zój
ügy
tatt
vé
isk
gy
be
rov
fe

Legelőkelőbb márka

deklődése mellett. Hídvégi igazgató maga is ambiciózus színész, aki ügyes alakításokat mutat. A társaság működését „A balga szűz” előadásával kezdte. Vasárnap délután „Szabin nők elrablása”, este „A kis lord”, hétfőn felhelyárrakkal „A doktor ur”, kedden „Kisértetek” és szerdán „Az államtitkár ur” került előadásra. Ma (csütörtökön) Herczeg Ferenc „Bizancz”-át adják elő. Felvonások között Kónya Janesi zenekara játszik.

— A házaló székelyföldi cigányok ellen.

A székely népművelés iránt országszerte tapasztalható nemcsak rokonszempies élelmes székelyföldi házaló cigányok évtizedek óta visszaélnek. Engedélyük csakis a székely háziipar eladásáról szól, mégis évente százezreket érő osztrák gyáripari termékkel csapják be a jóhiszemű vevőket. Ellenőrzést senki sem teljesít. A silány gyári árut, mint eredeti csupa igazi székely portékát árúsítják országszerte. A fővárosban lakó székelyek végre is megsokallták a cigányok garázdálkodását és országos mozgalmat indítottak a visszaélések ellen. Egyelőre Budapesten egy „Székely Itthon” áruháznak létesítene, melyben az eredeti székely ipar termékeit olompeccétes védjeggyel hozzák forgalomba. A „Székely Itthon” tizkronás részjegyei egy korona beíratási díj mellett már előjegyezhetők a „Hangya” pénztáránál. (Bpest, IX. Boráros-tér. Hangya székékháza.) A Székely Itthon mozgalom élén a fővárosban lakó székely vezető emberek és a budapesti Péterfy-asztal tagjai állnak. A szervezésben részt vesz a Székelyföld intelligenciája.

— **Köszönetnyilvánítás.** A székelyudvarhelyi áll. polg. leányiskola f. hó 6-án tartott majálisán felülfizettek: Fernengel Gyuláné, Rhedei János, Szabó András, Dr Solyomossy Lajos, Soó Gáspár, Tamás Albert, Killyéni Endre, Dr Ferenczy Béla, Flórián Gerő 1—1 koronát, N. N. 20 fillért. A nagylelkű adakozók, valamint az összes résztvevők, kik megjelenésükkel a mulatság anyagi és erkölcsi sikerét biztosították, fogadják ezúton is az igazgatóság halás köszönetét. A mulatság tiszta jövedelme 120 K, mely összeg a kirándulási alap növelésére szolgál.

— **Uránia Oroszhegyen.** Az oroszhegyi tanítótestület és Kis András plebános szíves meghívása folytán folyó hó 4-én Oroszhegy községben vonult a kultur-akció zászlója alá sereglett lelkes tanítócsapat, hogy vármegyénk egyik legnagyobb gyümölcsstermelő falujának lakóit gyönyörködtetve oktassa az okszerű gyümölcsstermelés, feldolgozás és értékesítés módjait. A szokásos májusi ájtatosság után a rendkívül érdeklődő s több százra menő kigazda közönség és fiatalság, valóságos ostrom alá vette a községhez nagy termét, a mi ezúttal szűknek bizonyult és igen sok embernek kellett haza térnie. A beözönlött hallgatóság elhelyezkedése után, Gyurcsovecz Károly ülkei tanító vázolta az akció célját, üdvözölte annak kezdeményezőjét: Chalupka Rezső okl. tanár, s.-tanfelügyelőt és az egybegyűlt közönséget; bemutatta egyszersmind az előadókat. Beszédének végeztével Gál Imre székelyudvarhelyi áll. isk. tanító tartotta meg szabad előadását a gyümölcsstermelés és értékesítésről, melyben különösen a gyümölcsfák kártevő rovarai elleni védekezéséről és a gyümölcsfeldolgozására, valamint annak szövetkezeti

alapon való értékesítésére vonatkozólag adott praktikus utbaigazításokat. A „hadserg és honvédség” című előadást Antal János székelyszenttamási, Gál Sándor, Balint József tanítók olvasták, míg a gépet ez előadásnál is Gyurcsovecz Károly tanító kezelte kiváló sikerrel. A szépen vetített képekkel szemléltetett előadást a közönség mindvégig éber figyelemmel hallgatta. Az előadások befejezésével Chalupka Rezső kir. s. tanfelügyelő köszönte meg a közönség figyelmét és részvételét; kérte a székely kigazdákat, hogy igyekezzenek a hallottakból és a látottakból önmaguk javára valamit megtartani, a gyakorlati életbe megpróbálni. Utalt különösen a külföldi viszonyokra és hazánk egyes helyeire, hol az intenzívebb mezőgazdaság körében a gyümölcsstermelés terén is óriási előhaladás látható, mely nemcsak a nép szellemi művelődését, de anyagi boldogulását is biztosította. A s. tanfelügyelő lelkes beszédere Kiss András, a község agilis plebánosa válaszolt, meleg szavakban mondva köszönetet, úgy a kir. s. tanfelügyelőnek, mint az előadó tanítóknak önzellen fáradozásaikért. Az ünnepélyes hangulatban végződött sikeres előadások után Gál Sándor kántortanító látta vendégül a társaság tagjait. Mint értesültünk — a további előadások ideje — technikai okokból — e hónap utolsó felére, esetleg a jövő hó első 2 hetére helyeztetett át.

— **Salátaszüret Nagykőrösön.** Nagykőrösön írják, hogy április 27-től május 4-ig összesen 140 vagon salátát vittek ki, ebből 44 vaggonnal Bécsbe, Brünbe, Grácba, 96 vaggonnal Budapestre vittek ki. Ma már 1—2 koronáért adják százát a fejes salátának, eleinte még 3—4 korona volt száz fej. Napról-napra rengeteg mennyiségben hoznak a piacra salátát, úgy hogy az idén sokkal több lesz a kivitel, mint a tavaly volt.

— **Céllövő gyimesi vadvirágok.** Kis céllövő gyimesi lányok keltenek most széleskörű érdeklődést a Székelyföldön. Eltes János gyimesbükki igazgató tanító célpuskát és hozzá való töltényeket kapott mult őszen a budapesti „Péterfy-asztal”-tól. Most az évzáró vizsga előtt a töltény elfogyott, mert a céllövésben az iskolás lányok is részt vettek, még pedig a tanító jelentése szerint jobb sikerrel, mint a fiúk. A kis gyimesi vadvirágok biztosan, szinte férfiasan kezelik a puskát és a céllövésnél és a fiuknál többször talált célt a golyójuk. Ujabb töltényküldeményt kértek, mert hiszen nem hiába pusztítják a töltényt, aztán az Isten tudja, hogy mikor kell a haza védelmére ismét fegyvert ragadni a magyar nőknek.

— **Ipari ösztöndíj tanulmányutra.** A külföldi ipari viszonyok tanulmányozása és az ott tapasztaltak itthon való értékesítése céljából, a székelyföldi kereskedelmi és iparkamara kerületéhez tartozó Csik-, Háromszék-, Marostorda- és Udvarhelyvármegyék kézműiparosai számára 600 koronás iparos ösztöndíjat engedélyezett a kereskedelemügyi miniszter. Erre a nevezett kamara e hó 25-iki határidővel 2143—911. sz. alatt pályázatot hirdet. A pályázati kérelemben — melyet a Nagyméltóságú Kereskedelemügyi miniszter urhoz kell intézni és a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarához beküldeni — részletesen megjelölnödök a folyamodó illetőségi és lakhelye, családi és vagyoni viszo-

nyai, foglalkozása, előképzettsége, nyelvismeretei, erkölcsi magaviselete, esetleges tanulmányai, az általa elnyert kitüntetések és végül az ösztöndíj elnyerése esetén teendő utazás iránya, valamint az is, hogy az illető katonai kötelezettségének eleget tett-e már és vajjon biztosítva van-e előre is egy megfelelő külföldi gyárban vagy műhelyben való alkalmaztatása, esetleg valamely külföldi szakiskolába leendő felvétele? Az illetőnek kötelezettséget kell vállalnia az iránt, hogy az ösztöndíj különbeni visszafizetésének terhe alatt vissza fog térni hazájába s külföldön szerzett ismereteit itt fogja értékesíteni. A kiskorúakért atyjuknak vagy gyámjuknak kell kezességet vállalniok a fennebbi kötelezettség betartása tekintetében. Azok, akik katonai kötelezettségüknek még nem tettek eleget, vagy az alól felmentve nincsenek, az ösztöndíjra nem számíthatnak.

— **Jegyzőválasztás.** A nyugdíjazás miatt üresedésben levő székelyszenttamási körjegyzői állásra e hó 18-ig terjedő határidővel pályázatot hirdetett Szabó Nándor tb. főszolgabíró. A választás e hó 20-án d. e. 9 órakor lesz a község házában.

— **A cserebogár irtása.** Kassáról jelentik: Abauj-Tolnamegye Sziklay Ede főispán kezdeményezte szabályrendeletet dolgozott ki a cserebogár irtásáról, melyet a földművelésügyi miniszter jóváhagyott. A miniszter 10.000 korona államsegítségét utalványozott e célra. Maga a megye irtási költség fedezésére, 60.000 koronát utalványozott ki a községi elöljáróság kezéhez és egyben szigorúan intézkedett, hogy a hajnali órákban minden község határában foganatosítsák az irtást. A rajzás a legutóbbi meleg napokon vette kezdetét és az irtás meglepő eredménnyel járt, a mennyiben ez ideig mintegy 1200 négyzetméter cserebogár-mennyiséget váltottak be 12.000 korona beváltási áron. Egy kilogramm cserebogár átlag 1200 darabból áll, s így az irtás első napjaiban magában Abaujban, mintegy 144 millió cserebogarat pusztítottak el. A földművelésügyi miniszteriumot az eddig elért eredményről naponként táviratilag értesítik. Az elért meglepő eredmény arra indította a földművelésügyi kormányt, hogy a kérdés tanulmányozására szakközvetet küldött ki Abaujba, hogy az országos rendezéshez szükséges tapasztalatokat ott megszerezzék.

— **Iskolaépítés.** Oklándon állami elemi iskolát építenek. Ajánlatokat a székelyudvarhelyi államépítészeti hivatalhoz e hó 20-án d. e. 10 óráig kell benyújtani, ahol a feltételek is megtekinthetők.

— **A természetes rétek felújítása** terén figyelemreméltó kísérletet kezdett a földművelésügyi miniszterium erdélyrészi gazdasági akciója. Különböző községekben hatvan katasztrális holdon segíti elő a rétfelújítást akként, hogy a megfelelően megmunkált földekbe új fűvet vetnek az egyes birtokosok. Az elmohásodott, elsoványosodott, rosszul termő réteknek sokat használnak az eljárás.

— **Eladó kocsi.** Igen csinos, alig használt, teljesen új, sárgára festett, félfedeles, tartós, erős szerkezetű, könnyű járásu kocsi — 600 koronáért eladó Czirmes Bálintnál Székelykereszton.

— **Feladás** lesz Etéden e hó 31-én d. u. 2 órakor a község házában szó- és írásbeli árverés útján.

FIGYELEM!

"AIDA" VERGE és "BLUE STAR" CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ IFT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIAK.
—: ÖVAKODIUNK ERTEKTELEN UTANZATOKTÓL! —:

PAPER BLUE STAR
MARQUE REGISTERED

3996—1911. tkvi. szám.

Hirdetmény.

Székelyszáldobos községre nézve az 1892. évi XXIX. t. c. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a telekjegyzőkönyvekbe való bejegyzése és a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbitése iránti eljárás befejeztetvén, ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1., hogy mindazok, kik az 1886 XXIX. t. c. 15. és 17. §-ai alapján ideértve a §-oknak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t. c. 15. §-a pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889. XXXVIII. t. c. 7. §-a és az 1891. XVI. t. c. 15. §-b. pontja alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis **1911. évi november hó 20. napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtják be.

mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvankönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat;

2., hogy mindazok, akik az 1896. évi XXIX. t. c. 16. és 18. §-ainak esetében ide értve, az utóbbi §-nak az 1889. évi XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellenmondással élni kívánnak: irásbeli ellenmondásaikat hat hónap alatt vagyis **1911. évi november 20. napjáig** bezárólag a tkvi. hatósághoz nyújtják be, mert ez meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után ellentmondásuk többé figyelembe vételni nem fog;

3., hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvankönyvi jogukat bármely irányban sértve vélik, ide értve

azokat is, akik a tulajdonjog arányainak az 1889. évi XXXVIII. t. c. 16. §-ánál történt bejegyzéseket sérelmesnek találják e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis **1911. évi november hó 20. napjáig** bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmúltá után az említett bejegyzéseket csak a törvényrendes utján és csak az időközben nyilvankönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, akik a kiküldöttnek eredeti okiratokat aetak át, hogy a mennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. járásbiróság telekkönyvi hivatalától.

Oklánd, 1911. évi április 24. én.

DR FÖLDES MIKLÓS s. k. albiró.

A kiadmány hiteleül:

WERMESHER, kir. tkvvezető.

Arany, Ezüst, Vas, Bronz, Porcellán és **Régiségeket** megbízhatóan vásárolni és eladni azonnal megvásárol, esetleg értékel, vagy utasítást ad.

Hagyatéki árveréseken

mint vevő részvesz Arany, briliáns ékszereket, ezüst tárgyakat (tört állapotban is) bármilyen összegre vásárol

Dietrich Gyula ötvösmester **Kolozsvárt.**

Tevélbeni megkeresésre azonnal válaszol.

Sürgőnycim: **Dietrich** ékszerész Kolozsvár.

Sz. 531—911. l.

Árverési hirdetmény.

Alulírott község előjárósága közölni teszi, hogy Homoródalmás község kocsmájára a hozzátartozó mellék helyiségekkel, az 1917. évi április 24. ig terjedő hat évi időre, **folyó év május hó 21-én d-u. 3 órakor**, a község háznál tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe adatik. Kikiáltási ár 1025 korona. Ezer huszonöt korona tíz százaléka bannat pénz az árverés megkezdése előtt leteszik. Az italmérsi engedély a bérlet idejére a bérlet nevére át ráháztatik. A feltételek megtekinthetők a községi jegyzői irodában.

Homoródalmás 1911. május 8.
Barra Lajos Kovács Mihály
közjegyző. főbíró.

Vizsgai íráslapok

Kitűnő magyar papírosra nyomtatva Betegh Pálnál Székelyudvarhelyt kaphatók legelősebben.

Hirdetés az üzlet lelke! Hirdetés nélkül nincs forgalom! HIRDESEN tehát

B O R!

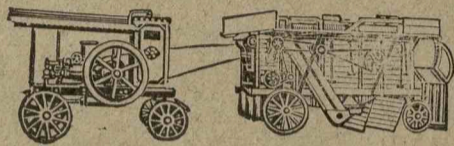
Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

NIGRIN
(Fernolentt)

alegjobb cipőkrém
Mindent kapható!
A bécsi vadászati kiállításon arany éremmel kitüntetve

!! MOTOROK !!

Legjobb, legmegbízhatóbb üzemű benzínmotorok, cséplőkészletek, benzínmotoros magánjárók, eredeti Svéd

nyersolajmotorok és szívó-gázmotorok kedvező fizetési feltételekkel, több évi jótállással kaphatók:

Karczag Testvéreknél

Budapest, V., Aulich-utca. 7.

Árjegyzék és költségvetés ingyen és bérmentve.

ÉLET KÖNYVE

állandó házi orvos. Ingyenes gyógymód: tifusz, kolera, toroklob, rüh, vérhas, mindenféle himlő és vörheny, orbánc, bujakór, szármárhurut, agy-, tüdő-, szív-, gyomor-, méh- és bélgyulladás, vesemáj-, lép-, hólyag bajok, skrófula, köszvény, csusz, nyavalyatörés, aranyér, gutaütés, nehéz sebesülések, vérszegénység, vízkórság, szárazbetegség (tuberkulózis), torok- vagy mandolagyulladás, gyomorkatarus, örülés stb. ellen. Irta: DERZSI JÓZSEF. Az E. M. K.

E. — tekintélyes orvosok ajánlata — népkönyvtárai részére

100 példányt elfogadott. Ára

.. 3 korona. Kapható: ..

Betegh Pál kiadónál Székelyudvarhelyt és valamennyi könyvkereskedésben.

A múlt a múlté,
a jelen és a jövő a

Smith-Bros írógépe!

Kérjen prospektust

FARAGÓ
TESTVÉREK

.. kizárólagos elárusítók ..

Budapest, V., Nádor-utca 17. sz.

ÉRTESÍTÉS.

Cipőraktáromat leszállított árak mellett kiárusítom.

Szükségletét mindenki saját érdekében el ne mulassza nálam beszerezni.

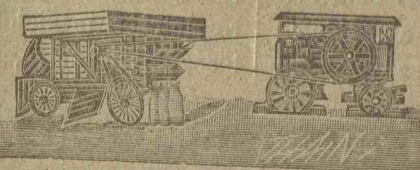
Tisztelettel

Szentkovits János Utóda

Kész blousok és gyermekruhák.

Kész aljak és kostümök mélyen leszállított árakban kaphatók.

HA ÖN
egy gazdaságos
üzembiztos
kiváló munkateljesítményű

motoros cséplőkészletet előnyös árban, kedvező fizetési módokkal teljes szavatossággal, beszerezni óhajt, úgy forduljon megkereséssel ..

SZÜCS ÖDÖN

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-U. 66. szám alatti mezőgazdasági és ipari gépkereskedelmi vállalat, mely cég felszólításra árjegyzéket és költségvetést díjmentesen küld meg.

Butorüzlet áthelyezése.

A nagyérdemű közönség tudomására hozom, hogy butorraktáramat, Kossuth utca 27. sz. alá helyeztem át, hol dúsán berendezett raftáramban nagyválaszték van mindenféle berendezésekben és a legnagyobb igényeket is kielégíthetem. Szíves partfogást kérve, vagyok mély tisztelettel:

Balázs Károly.

Betegh Pál villam-motoros könyvnyomtató-intézetében Székelyudvarhelyt.